

† Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Β΄

Παναγιώτατε Αρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οίκουμενικέ Πατριάρχα, λίαν ἡμῖν ἀγαπητὲ καὶ περισπούδαστε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, κύριε Βαρθολομαῖε, τὴν Ὑμετέραν γερασμιωτάτην Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Διὰ τῆς παρούσης ἐπιστολῆς ἐπικοινωνοῦμεν μετὰ τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος σκοποῦντες εἰς τὴν ἐνημέρωσιν Αὐτῆς περὶ τῶν θέσεων ἡμῶν ἐν τῷ οὐκρανικῷ ζητήματι.

Ἡ δημιουργηθεῖσα ἐπισηφάνης κατάστασις ἀνὰ τὸ παγκόσμιον, ἔνεκα τῆς πανδημίας τοῦ κορωνοϊοῦ, καὶ ἡ δυσχερὴς πορεία τῆς ἡμετέρας ὑγείας, λόγω τῆς δυσκολίας κινήσεως τοῦ ἐνὸς ποδός, καθὼς καὶ τῆς χημικῆς ἀγωγῆς τὴν ὁποῖαν λαμβάνω, καθιστοῦν ἀδύνατον τὴν συνέχισιν τῆς ζητηθείσης ὑφ' Ὑμῶν ἀποστολῆς πρὸς κατ' ἰδίαν συνάντησιν μετὰ τῶν ὑπολοίπων Προκαθημένων, τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, σχετικῶς μὲ τὸ Οὐκρανικὸν ζήτημα, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἀπετέλει καὶ ἀποτελεῖ εἰσέτι καὶ ἡμετέραν ἐπιθυμίαν.

Καθὼς γνωρίζετε καλῶς, Παναγιώτατε, ἡ στάσις οὐδετερότητος, τὴν ὁποῖαν ὡς Ἐκκλησία Κύπρου ἐτηρήσαμεν ἐξ ἀρχῆς, σκοπὸν εἶχεν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον τὸ ἐν γένει καλὸν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ πόθος ἡμῶν ἦτο ἡ μεθ' ὅλης τῆς ψυχικῆς ἡμῶν δυνάμεως βοήθεια πρὸς τὸ αἰεὶ δοκιμαζόμενον Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Ἐν τούτοις, ὁρῶν τὸ ἀτελέσφορον τῶν προσπαθειῶν μου, μετὰ πολλὴν προσευχὴν καὶ περισυλλογὴν ἀπεφάσισα, ὅπως κατὰ τὴν πρώτην ὑπ' ἐμοῦ τελεσθησομένην Θεῖαν Λειτουργίαν μνημονεύσω τοῦ νέου Προκαθημένου τῆς Οὐκρανικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, Μητροπολίτου κ. Ἐπιφανίου, συμφώνως καὶ πρὸς τὴν Ὑμετέραν ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν.

Ἡ ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας ληφθεῖσα ἀπόφασις περὶ οὐδετερότητος ἦτο ἀποτέλεσμα κυρίως τῆς ἡμετέρας προσωπικῆς γνώμης, καθότι ἐφρόνουν καὶ φρονῶ ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἀποτελεῖ ἄριστον παράδειγμα πρὸς μίμησιν ὑπὸ πασῶν τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Εἴμεθα ἀριθμητικῶς μὲν μία μικρὰ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ταυτοχρόνως δὲ ἀποτελοῦμεν μίαν ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, ἥτις ἀνάγει τὴν ἰδρυσίν της εἰς τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ πρώτου αἰῶνος.

Παρὰ τὰς ἐπαναλαμβανομένας ὀχλήσεις ὑπὸ τῆς κατὰ Ἀντιόχειαν Ἐκκλησίας, ἥτις διεξεδίκει τὸ προνόμιον τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς ἐπιβολῆς ἐν

† Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Β΄

Κύπρω, πέραν τῆς πολιτικῆς διοικητικῆς ἐπιρροῆς, οὐδέποτε αὐτὴ ἐχειροτόνησεν ἐν ἡμῖν Ἐπίσκοπον, πρεσβύτερον ἢ διάκονόν τινα. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου παρέμεινε πάντοτε αὐτοκέφαλος καὶ αὐτοδιοίκητος. Καὶ ἐὰν ἐπεκυρώσαμεν τὴν ἡμετέραν αὐτοκεφαλίαν ἐν τῇ Γ' Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ, τοῦτο ἐπράξαμεν, ἵνα ἀπαλλαγῶμεν τῶν ὀχλήσεων τῆς Ἀντιοχείας, καὶ οὐχὶ ἐπειδὴ παρέστη ἀνάγκη ἀναγνωρίσεως τοῦ Αὐτοκεφάλου τῆς καθ' ἡμᾶς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, Παναγιώτατε, τυγχάνει μία λίαν καλῶς ὀργανωμένη ἀπὸ πάσης ἐπόψεως Ἐκκλησία. Εὐρισκόμεθα συνεχῶς, ἱεραρχία καὶ λοιπὸς κλῆρος, ἐν συνεχεῖ ἐπικοινωνίᾳ καὶ ἐπαφῇ μετὰ τοῦ λαοῦ ἡμῶν, τόσον διὰ τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ τῶν ἱερῶν μυστηρίων ὅσον καὶ διὰ τῶν κατηχητικῶν συνάξεων, τῶν κατασκηνώσεων, ποικίλων κοινωνικῶν καὶ πνευματικῶν δραστηριοτήτων, διατηροῦντες, οὕτως, ἀρίστην συνεργασίαν καὶ προσέγγισιν μετὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς ποιμνίου, ἐπιτελοῦντες μίαν ἐσωτερικὴν ἱεραποστολὴν ὑψηλοτάτου ἐπιπέδου.

Εἰρήσθω, Παναγιώτατε, ὅτι ὁσος πληθυσμὸς ὀρθοδόξων Κυπρίων διαμένει μονίμως ἐν Κύπρῳ, περίπου 900.000, ἴσος ἀριθμὸς ἀποδήμων ὀρθοδόξων Κυπρίων διαμένει μονίμως καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἥτοι εἰς τὴν Εὐρώπην, Ἀμερικὴν, Καναδᾶν, Αὐστραλίαν, Νότιον Ἀφρικὴν. Καὶ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν μετὰ βεβαιότητος πολλῆς ὅτι τῇ ἀγαστῇ συνεργασίᾳ τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, παρότι καὶ ἡμεῖς θὰ ἠδυνάμεθα νὰ προσφέρωμεν ὑπηρεσίας εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀποδήμους, εἴμεθα ἀπολύτως ἱκανοποιημένοι ἐπὶ ταῖς, ἤδη, προσφερομέναις τοῖς ἀποδήμοις Κυπρίοις ὑπηρεσίαις ὑπὸ τῶν προαναφερθεισῶν Ἐκκλησιῶν. Οὐκ ὀλίγας φορές, αἱ κατὰ τόπους αὗται Ἐκκλησῖαι αἰτοῦνται παρ' ἡμῖν τὴν ἀποστολὴν κληρικῶν ἐκ Κύπρου πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου αὐτῶν εἰς τὰς καὶ ὑπὸ Κυπρίων κατοικουμένας ἐνορίας των.

Τοῦτο θὰ ἀνέφερον καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Προκαθημένους τῶν κατὰ τόπους Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅτι, ἀναλογικῶς, καμία ἄλλη Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν ἀριθμεῖ τὸ αὐτὸ ποσοστὸν ἀποδήμων, ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας αὐτῆς. Τὸ γεγονός τοῦτο ἀποτελεῖ ἐν φαινότατον παράδειγμα σεβασμοῦ πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς καὶ πρὸς μίμησιν ὑπὸ τῶν ὑπολοίπων Ἐκκλησιῶν.

Ἐπειδὴ, Παναγιώτατε, ἐπὶ τριάκοντα ἔτη ἐξεπροσώπουν τὴν Ἐκκλησίαν Κύπρου εἰς τὰς Πανορθόδοξους διασκέψεις καὶ ἐξ αὐτοῦ γνωρίζω καλῶς τὰς ἀπόψεις ὄλων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν ἀποδήμων, διαπιστώνω μετὰ λύπης μου ὅτι παρὰ τὰς λαμβανομένας κατὰ καιροὺς ἀποφάσεις,

† Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Β΄

αὐται οὐδέποτε ἐτήρουντο. Παράδειγμα· αἱ ἀποφάσεις, ἅς ἐλάβομεν κατὰ τὴν Μεγάλην ἐν Κρήτῃ Σύνοδον! Εὐθύς, μετὰ τὸ πέρασ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ἡ Ἐκκλησία τῆς Σερβίας ἐχειροτόνησε καὶ διώρισε δύο μητροπόλεις, ἓνα εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ἕτερον εἰς τὴν Αὐστραλίαν, ἀντιβαίνουσα τὰς διατάξεις καὶ καταφρονοῦσα τὰ ὅσα ἀπεφασίσθησαν ἐν τῇ Μεγάλῃ Συνόδῳ.

Ὅθεν, αἱ ἀναφυόμεναι, κατὰ καιροῦς, παραφωνίαι διὰ δῆθεν ἐν Οὐκρανίᾳ ἐπέμβασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ διὰ τὴν παραχώρησιν Τόμου Αὐτοκεφαλίας, ἐρήμην τῶν ὑπολοίπων, θεωρῶ ὅτι οὐδόλως εὐσταθοῦν, καθότι οἱ θορυβοῦντες εἰσὶν, ἐν ταύτῳ, οἱ πρῶτοι παραβάται.

Ἐξαιρουμένων τῶν τεσσάρων Ἐκκλησιῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, αἵτινες εἰσὶν ἀποστολικαὶ καὶ οὐκ ἐχρῶντο Τόμου διὰ τὴν αὐτοκεφαλίαν των, πᾶσαι αἱ λοιπαὶ κατὰ τόπους Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, ἀνάγουν τὴν αὐτοκεφαλίαν των μετὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα καὶ ὠφείλουν ταύτην εἰς Τόμον ἐκχωρηθέντα ὑπὸ τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, διὰ τοῦ ὁποίου ὀριοθετοῦνται τὰ σύνορά των.

Ἐκάστη τοπικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ὧφειλε καὶ ὀφείλει νὰ παραμένῃ ἐν τοῖς ὀρίοις αὐτῆς, συμφώνως πρὸς τὸν ἐκδοθέντα, ἅμα τῇ ἀνακηρύξει αὐτῆς, Τόμον αὐτοκεφαλίας, καὶ οὐχὶ νὰ ἐπεμβαίῃ χειροτονοῦσα ἐπισκόπους εἰς ἐπαρχίας ἄλλης τοπικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐὰν παρεμπιπτόντως διαμένουν ἐν αὐτῇ ἀπόδημοι τῆς πρώτης.

Ἐπισκεπτόμενος, προσωπικῶς, τὰς κατὰ τόπους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, θὰ ἐπεσήμαινον, Παναγιώτατε, εἰς τοὺς Προκαθημένους καὶ διὰ πειστικότητος θὰ ἐπέμενον ὅτι ἡ οἰαδήποτε ἀυθαίρετος παρέμβασις τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ ὅρια ἄλλης τοπικῆς Ἐκκλησίας (ὅπως λ.χ. ἐν Γεωργίᾳ, Οὐκρανίᾳ, Πολωνίᾳ, Ρουμανίᾳ κ.ά) κανονικῶς ἀπαγορεύεται, τοσοῦτῳ μᾶλλον νὰ διαμαρτύρηται ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον εἰσέρχεται εἰς τὰ ἐσωτερικὰ θέματα αὐτῆς!

Συνεπῶς, ἐὰν ἐπιθυμοῦμεν, ὅπως ἡ καθόλου Ὁρθοδοξία εὐρίσκεται εἰς ὑψηλὰ πνευματικὰ ἐπίπεδα, ὀφείλομεν νὰ μένωμεν πιστοὶ καὶ ἀκριβεῖς εἰς τὰ ὑποδειχθέντα ἐν τοῖς Τόμοις ὅρια ἡμῶν, καὶ νὰ ὑπηρετῶμεν μεθ' ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἐμπιστευθὲν ἡμῖν ποίμνιον. Οὕτω, θὰ καταστῶμεν λίαν σεβαστοὶ ὑπὸ τῶν λοιπῶν ὁμολογιῶν, ἀποτελοῦντες πρὸς πάντας παράδειγμα πρὸς μίμησιν.

Αὕτη ὑπῆρξεν ἐξ ἀρχῆς ἡ ἰδική μου ἐπιθυμία καὶ θέσις. Καὶ ἐὰν ἐτήρησα στάσιν οὐδετερότητος περὶ τὸ Οὐκρανικόν, τοῦτο ἔπραξα ἐπιθυμῶν νὰ ἐμφυσήσω τὸ αὐτὸ φρόνημα εἰς ὄλους τοὺς Προκαθημένους καὶ ἀγαπητοὺς ἐν Χριστῷ

† Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Β΄

ἀδελφούς καὶ ἵνα δυνηθῶ νὰ διαδραματίσω συμφιλιωτικὸν ρόλον χάριν τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἐπαναλαμβάνω καὶ αὖθις ὅτι ἡ σωματικὴ ἡμῶν ὑγεία οὐ παρέχει ἡμῖν δυνατότητα πρὸς συνέχισιν τῆς προσπαθείας διὰ μίαν διὰ ζώσης ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν ὑπολοίπων Προκαθημένων ἐν τῇ ἔδρᾳ αὐτῶν.

Ἐάν, ὡστόσο, κατ' εὐχὴν παρουσιασθῇ βελτίωσις εἰς τὴν σωματικὴν ἡμῶν ὑγείαν, θὰ εἴμεθα πάντοτε εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος πρὸς ἀνάληψιν οἰασδῆποτε ἀποστολῆς.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ, τονίζομεν καὶ ὑπογραμίζομεν διὰ μίαν εἰσέτι φοράν ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Κύπρου θὰ συνεχίσῃ ἐν τε τῷ παρόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι προσφέρουσα μετὰ συνεπειᾶς τὴν ὑποστήριξιν αὐτῆς πρὸς τὴν Ὑμετέραν γερασμιωτάτην Παναγιότητα, ἅμα δὲ καὶ πρὸς τὸ κατ' Αὐτὴν σεπτὸν ἡμῶν Οἴκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐπ' ἀγαθῷ καὶ εὐκλείᾳ τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Ἀπονέμοντες δ' ἐπὶ τούτοις καὶ αὖθις τῇ Ὑμετέρᾳ Θεοτιμῆτῳ Κορυφῇ τὸν ἐν Κυρίῳ ἀδελφικὸν ἡμῶν ἀσπασμόν,
διατελοῦμεν,

Τῆς Ὑμετέρας γερασμιωτάτης Παναγιότητος
ἀγαπητὸς καὶ ὀλοπρόθυμος ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ο Κύπρος Χρυσόστομος

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου,
τῇ 20ῇ Ὀκτωβρίου 2020